

IA Flora & Fauna: RO /bestemmingsplan Kartuizerstraat, Raamsdonksveer

Zaaknummer 2021-047879, Tilburg, d.d. 5 november 2021

Beoordeling:

Opmerkingen op Quicksan

Opgemerkt wordt dat wordt aangegeven dat het perceel geen geschikt broedgebied biedt en weinig potentieel heeft als foerageergebied voor mussen. Het wordt echter niet toegelicht welke aspecten dit ongeschikt maken. Zo zal onder andere duidelijk moeten worden waarom de aan te passen woning ongeschikt is voor mussen.

Advies

Voor mussen nadere toelichting aanleveren zoals omschreven in de beoordeling.

Beantwoording Huismussen

Argument 1

Het veldonderzoek voor de Quicksan is op 18 september 2020 uitgevoerd. Gedurende deze periode waren de weersomstandigheden voor Mussen nog goed. Was Huismus actief binnen de planlocatie dan was dit waargenomen bij de opname van de Quicksan. Had Huismus binnen de planlocatie gebroed, dan waren wellicht nog jonge vogels aanwezig geweest. Dit bleek niet het geval te zijn. Clusterende Huismussen bij bebouwing en beplanting binnen het plangebied werden niet waargenomen.

Argument 2

Het pannendak van de woning en botenhuis, betrokken bij de planinrichting tot op ooghoogte reikt en goed te onderzoeken was. De dakpannen lagen los en er bevonden zich grote openingen tussen, waardoor er goed kon worden gekeken wat er onder de dakpannen gebeurde. Er zijn onder de dakpannen **geen** nesten van Mussen aangetroffen of van andere broedende vogels.

Argument 3

Door de aanwezigheid van Rattenkeutels bij de dakrand kan ook worden uitgesloten dat broedende vogels aldaar succes hebben.

Brononderzoek wijst uit dat Huismussen wel buiten de planlocatie zijn waargenomen. Incidenteel foerageren binnen de planlocatie werd tijdens de opname voor de Quicksan niet waargenomen. Incidenteel foerageren kan plaatsvinden doordat restaurant 'De Smaakwater' een open terras heeft, welke wordt bezocht door recreanten.

Omdat wij binnen de planlocatie ook vleermuismigratieonderzoek hebben uitgevoerd kwamen wij wekelijks binnen het plangebied bij daglicht (voor wisselen van batloggers) in de periode van maart-april/augustus-september, tijdens deze bezoeken zijn **geen** Huismussen waargenomen. Broedgevallen in de directe nabijheid van het plangebied werden **niet** vastgesteld. In aanwezig struweel, sierbeplanting en hagen werden **geen** mussen waargenomen.

Vanwege het niet constateren van Huismussen binnen het plangebied, sluiten wij functioneel gebruik van de planlocatie door Huismussen, uit.

Beoordeling:

Opmerkingen op Quicksan

De effectenindicator soorten geeft aan dat de Bever in de buurt van het plangebied te verwachten is. In de quickscan wordt aangegeven dat de bever niet in het plangebied voor komt aangezien geschikt biotoop ontbreekt. Doordat de soort in de nabije omgeving is waargenomen en het project 2021-047879 8 mogelijk tot verstoring zal leiden, dient nader te worden onderbouwd waarom de soort wel al dan niet hinder zal ondervinden van de werkzaamheden. De basis dient hierbij de effectenindicator te zijn, deze geeft weer dat Bever gevoelig is voor verstoring door trilling, beweging en mechanische effecten. Met name trilling dient nader te worden onderbouwd.

Advies

Voor Bever nadere toelichting aanleveren zoals omschreven in de beoordeling.

Beantwoording Bever

Op verzoek van de toetsende instantie, Omgevingsdienst West- & Midden Brabant wordt de planlocatie getoetst aan de Effectenindicator voor Bever in relatie tot het Natura 2000 gebied Biesbos en woningbouw:

Oppervlakte verkleining	Gevoelig
Versnippering	Gevoelig
Verontreiniging	Zeer gevoelig
Verdroging	Zeer gevoelig
Verstoring door geluid	Gevoelig
Verstoring door licht	Niet gevoelig
Verstoring door trilling	Gevoelig
Optische verstoring	Zeer gevoelig
Verstoring door mechanische effecten	Gevoelig

Legenda

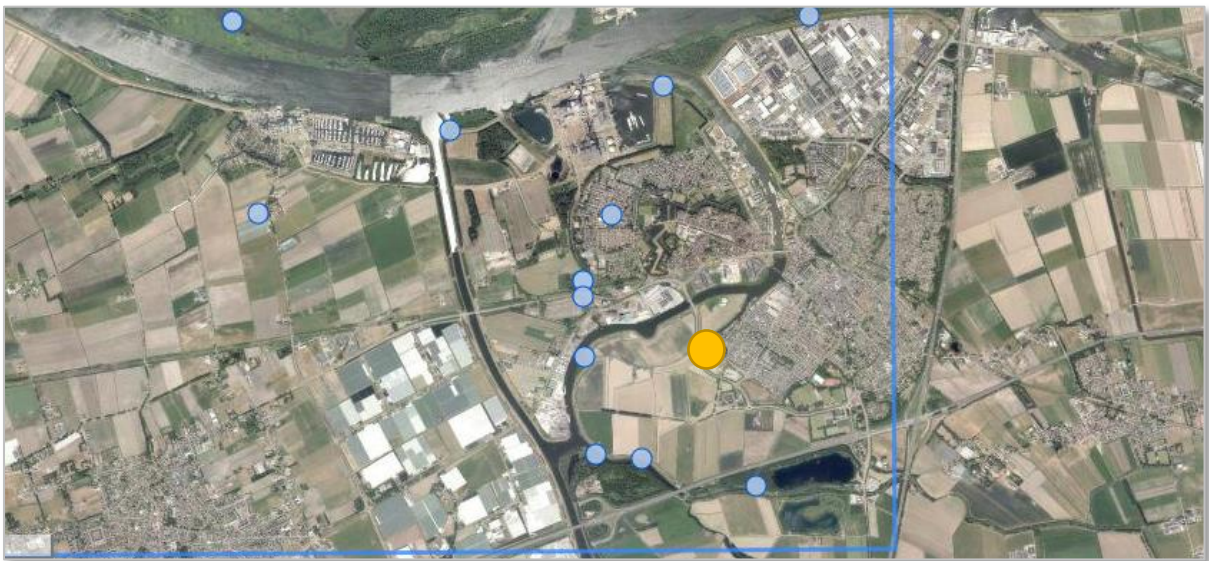
Zeer gevoelig	Zeer gevoelig
Gevoelig	Gevoelig
Niet gevoelig	Niet gevoelig

Tijdens de opname van de Quicksan 18 september 2020 bevatte het plangebied geen geschikt biotoop om de aanwezigheid van Bever succesvol of langdurig te ondersteunen. De langs de haven aanwezige Rietkraag (met basaltblokken als basismateriaal) was ononderbroken, waarmee werd aangetoond dat er geen wissel van Bever, 'Bever-glijbaan' op oever of andere structurele looproute van Bever aanwezig was. Alle andere mogelijk aanwezige oevers zijn hoog beschoeid (beton en damwanden), de jachthaven zelf is van damwand en van betonnen wanden voorzien. Ook de drijvende looppaden vertoonden geen sporen van aanwezigheid van Bever. Bovendien ontbreekt vegetatie als Wilg, Populier, Berk

en Es, ter plaatse van de planlocatie. Meer ten westen van de planlocatie ligt de Donge (Noordergat en Wilhelminakanaal) daar komt dergelijk (benodigd) habitat sporadisch voor. Verdere (knaag) sporen, looppaden of faeces van Bever zijn niet waargenomen binnen of nabij de planlocatie.

Uit bureauonderzoek voor de Quicksan blijkt dat vanuit de Biesbos via de Donge, het Noordergat (een open waterverbinding met de Jachthaven DOK 12) en het Wilhelminakanaal, Bever zich heeft verplaatst naar geschikt achterliggend leefgebied ten zuiden van de snelweg A58.

De jachthaven wordt hiermee gepasseerd. De jachthaven is gesitueerd aan een doodlopende waterarm van de Donge, delen van de oevers zijn beschoeid met hoge beschoeiing. Het havenhoofd of ingang tot de jachthaven is met basaltblokken afgedekt. Basaltblokken zijn niet favoriet bij Bever.

Kaart met waarnemingen Bever vanaf 2000 – tot heden. Bron: samengestelde kaart waarnemingen. (gele stip is de planlocatie)

Bever blijkt niet te zijn waargenomen in de doodlopende waterarm richting de jachthaven DOK12 (planlocatie). Deze doodlopende waterarm wordt druk bevaren met watersportrecreanten en is deels grenzend aan tuinen van woningen. Enige aanwezigheid van Bever had gezien deze situatie toch wel bekendheid gekregen, inclusief vermelding in waarnemingsbronnen. Bij controle waarnemingsbronnen wordt Bever niet in de omgeving van de recreantenhaven DOK12 vermeld.

Zowel de jachthaven als de nabij omliggende omgeving biedt geen geschikt biotoop om vestiging of verblijf van Bever te ondersteunen. Er zijn geen beschutte, rustige plaatsen aanwezig waar een burcht gebouwd kan worden. Materiaal voor nestbouw/bouw burcht en foerageergebied ontbreekt in de nabijheid van de planlocatie.

Ons inziens was de toetsing met behulp van de effectenindicator niet van toepassing. Beverpopulaties (burchten), gevestigd of in wording zijn op meer dan 1-3 kilometer afstand van de planlocatie gesitueerd en daarmee zal verstoring door geluid, trillingen, mechanische

effecten tot een minimum zijn teruggebracht. Andere waarnemingen van Bever zijn voornamelijk langs de Donge gesitueerd op ong. een afstand van 1-3 km van de planlocatie.

Hierbij dient opgemerkt dat de bekende populaties direct grenzen aan de zeer druk bereden A59 nabij knooppunt Hooipolder. Ondanks deze situatie heeft Bever zich daar gevestigd.

Mogelijk biedt de bouw van woningen binnen de planlocatie ten opzichte van het huidige drukke gebruik als recreantenhaven, in de toekomst meer potentie voor het leefgebied Bever. In de toekomst zal de doodlopende rivierarm minder druk bevaren worden door de sluiting recreantenhaven. In potentie kan hiermee de kwaliteit als leefgebied voor Bever geschikter worden.

De aanwezigheid van het Natura 2000 gebied 'Biesbos' ligt op een afstand van 3 km ten opzichte van de werkzaamheden planlocatie. De planlocatie is ten opzichte van Natura 2000 gescheiden door bebouwing / stedelijk gebied, industrieel gebied en de druk bevaren rivier de Amer. Gezien de geringe omvang van de planvoornemens is het redelijkerwijs uit te sluiten dat deze planvoornemens enig meetbare effect kan hebben op Natura 2000 in vergelijking met het functioneel gebruik en inrichting van het omliggende in gebruik zijnde gebied.

Wordt ervanuit gegaan dat de effectenindicator noodzakelijk is, dan ziet de uitkomst van de effectenindicator ten aanzien van de werkzaamheden er als volgt uit, waarbij de volgende uitgangspunten gelden:

- de bodemgesteldheid (antropogene bodem), het is hierbij niet goed in te schatten hoever de heitrillingen door de bodem doordragen (o.a. industrieel gebied, drukbevaaren rivier Amer, stedelijk gebied en snelweg A59 bevinden zich nabij of tussen beverburchten en planlocatie)
- als de afstand van 1-3 km tot de aanwezige beverburchten niet wordt meegenomen
- de planlocatie in Natura 2000 gebied ligt, geldt:

Effectenindicator		In relatie tot uitvoering of toekomstige situatie
Oppervlakte verkleining		Hiervan is geen sprake
Versnippering		Hiervan is geen sprake
Verontreiniging		Er wordt niet in het water gewerkt....Verontreiniging wordt tijdens de bouw voorkomen door te voldoen aan de bouwvoorschriften hieromtrent.
Verdroging		Hiervan is geen sprake
Verstoring door geluid		Hiervan is sprake: mogelijk dat tijdens de bouw wordt geheid. Een alternatieve oplossing hiervoor zoeken, behoort tot de mogelijkheden.
Verstoring door licht		Bij het gebruik van bouwverlichting wordt Zorgplicht toegepast (bouwen bij daglicht)
Verstoring door trilling		Hiervan is sprake: mogelijk dat tijdens de bouw wordt geheid. Een alternatieve oplossing hiervoor zoeken, behoort tot de mogelijkheden.
Optische verstoring		Hiervan is geen sprake
Verstoring door mechanische effecten		Hiervan is geen sprake

Bodemkaart
Bron brabant.kaart.nl

Maatregelenindicator

Wanneer de uitkomsten uit de effectenindicator worden toegepast in de maatregelenindicator worden de volgende bevinden gevonden:

- Werkzaamheden faseren in ruimte en tijd: de werkzaamheden vinden niet plaats in de nabijheid of gedeeltelijke nabijheid van een beverburcht (zie bijlage)
- Werkzaamheden buiten de kwetsbare periode: werkzaamheden wordt niet uitgevoerd binnen 100 tot 200 meter van een burcht
- Kwaliteitsverbetering bestaand leefgebied:
 - o vervangen van beschoeide oevers door natuurvriendelijke oevers aan te leggen of door regelmatig uittreedplaatsen te realiseren;
 - o Voor de bever geschikte bomen en struiken laten groeien op natuurlijke moeras- en oeverbegroeiing in een zone van 10 – 30 meter breed zodat er voldoende voedsel is;
 - o het creëren van vergraafbare steile oevers, die onder water steil blijven doorlopen langs water van minimaal 100 centimeter diepte, waar bevers een plek vinden om een burcht of en hol te graven; (schier)eilandsituaties en kruisingen van waterwegen hebben daarbij de voorkeur;
 - o uitrasteren van de oeverzone waar de burchten en hollen zich bevinden om honden te weren en om begrazing tegen te gaan;
 - o aanleggen van faunavoorzieningen onder aanwezige wegen, bijvoorbeeld in de vorm van duikers van minimaal 50 centimeter doorsnede of bruggen, inclusief geleidende rasters (NB gebruik grotere diameters bij langere duikers).
- Exemplaren verjagen of wegvangen: (nvt)
 - o in één richting werken waarbij vluchtwegen open blijven;
 - o bevers ontmoedigen gebruik te maken van hun burcht door de ingang herhaaldelijk voor driekwart te versperren met boomstammetjes of grond. De burcht moet blijvend worden geïnspecteerd om vast te stellen of deze definitief is verlaten totdat er minimaal twee weken geen graaf- of vraatactiviteiten zijnesignaleerd.
- Raadpleeg een deskundige

Bijlage Maatregelenindicator

Beschermde natuur in Nederland: soorten en gebieden in wetgeving en beleid

Effectenindicator soorten

Maatregelenindicator soorten

Routeplanner beschermde natuur

Effectenindicator Natura2000-gebieden

Maatregelenindicator soorten

Selecteer eerst hieronder eerst één of meer soorten waarvoor u maatregelen wilt treffen. Selecteer daarna één of meerdere activiteiten. U kunt kiezen uit activiteiten van de omgevingsvergunning, de watervergunning of overig. Klik daarna op 'toon maatregelen'. Er verschijnt een overzicht van mitigerende en compenserende maatregelen per soort, waarmee schadelijke effecten op de geselecteerde soorten kunnen worden verminderd of voorkomen.

Voor welke soorten wilt u maatregelen zoeken?

Vogels

- ☐ Buizerd
- ☐ Gierzwaluw
- ☐ Grote bonte specht
- ☐ Huismus
- ☐ Kerkuil
- ☐ Roek
- ☐ Steenuil

Zoogdieren

- ☒ Bever
- ☐ Das
- ☐ Gewone dwergvleermuis
- ☐ Gewone grootoorvleermuis
- ☐ Laatvlieger
- ☐ Meervleermuis
- ☐ Noordse woelmuis

Kies binnen de vergunning de activiteiten die worden ondernomen.

Omgeving Water Overig

☐ Tuinmeubilair plaatsen

☐ Uitransporteren of trekverschillen plaatsen

☐ Vlaggenmast plaatsen

☐ Weg aanleggen of veranderen

☐ Werk of werkzaamheden uitvoeren

☒ Woning bouwen

☐ Zonnepaneel of -collector plaatsen

☐ Zonwering, rolluik of rolhek bevestigen

☐ Zwembad, bubbelbad of soortgelijke voorziening of vijver plaatsen

Toon maatregelen

Geselecteerde soort(en): Bever.

Activiteit(en) omgevingsvergunning: Woning bouwen.

Maatregelen

Wanneer blijkt dat er schadelijke effecten te verwachten zijn op beschermde plant- en diersoorten, dan is het zaak dat een initiatiefnemer zijn initiatief zodanig aanpast dat er geen sprake meer is van schadelijke effecten. Als dat niet mogelijk is geven onderstaande maatregelen indicaties wat mogelijk is om deze effecten te voorkomen of te verminderen. Het betreft telkens generieke maatregelen, daar vaak meer informatie nodig is over de betreffende activiteit en over het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied.

Voor vragen of opmerkingen over de Maatregelenindicator soorten kunt u een bericht sturen naar: indicatornatuurwetgeving.alterra

Voor de geselecteerde combinatie van soort(en) en activiteit(en) zijn geen mitigerende maatregelen opgesteld.

Bijlage Trilling en Geluid

	Verstoring door trilling
Storingsfactor	15
Bever	

 zeer gevoelig

 gevoelig

 niet gevoelig

☐ n.v.t.

... onbekend

Let op!

De effectenindicator geeft u géén informatie over de daadwerkelijke schadelijke effecten van een activiteit noch over de significantie hiervan. Hiervoor is maatwerk vereist. De effectenindicator geeft alleen generieke informatie over mogelijke effecten van de activiteit. Uit de effectenindicator kan dus niet op voorhand worden afgeleid of een activiteit schadelijk is.

Toelichting op de storingsfactoren

15 Verstoring door trilling

Kenmerk: Er is sprake van trillingen in bodem en water als dergelijke trillingen door menselijke activiteiten veroorzaakt worden, zoals bij boren, heien, draaien van rotorbladen etc.

Interactie andere factoren: kan vooral samen optreden met verstoring door geluid

Gevolg: Trilling kan leiden tot verstoring van het natuurlijke gedrag van soorten. Individuen kunnen tijdelijk of permanent verdreven worden uit hun leefgebied. Over het daadwerkelijke effect van trilling is nog zeer weinig bekend. Naar het effect op zeezoogdieren is wel onderzoek verricht.

De effectenindicator omgezet in de maatregelen indicator:

Verstoring door
geluid

Storingsfactor [13](#)

[Bever](#)

 zeer gevoelig

 gevoelig

 niet gevoelig

☐ n.v.t.

... onbekend

Let op!

De effectenindicator geeft u géén informatie over de daadwerkelijke schadelijke effecten van een activiteit noch over de significantie hiervan. Hiervoor is maatwerk vereist. De effectenindicator geeft alleen generieke informatie over mogelijke effecten van de activiteit. Uit de effectenindicator kan dus niet op voorhand worden afgeleid of een activiteit schadelijk is.

Toelichting op de storingsfactoren

13 Verstoring door geluid

Kenmerk: verstoring door onnatuurlijke geluidsbronnen; permanent zoals geluid wegverkeer danwel tijdelijk zoals geluidsbelasting bij evenementen. Geluid is een hoorbare trilling, gekenmerkt door geluidsdruk en frequentie.

Interactie andere factoren: Treedt vaak samen met visuele verstoring op door bijv. vlieg- en autoverkeer, manifestaties etc.

Gevolg: Logischerwijs zijn alleen diersoorten gevoelig voor direct effecten van geluid. Geluid sec is een belangrijke factor in de verstoring van fauna. De verstoring door geluid wordt beïnvloed door het achtergrondgeluid en de duur, frequentie en sterkte van de geluidsbron zelf. Geluidsbelasting kan leiden tot stress en/of vluchtgedrag van individuen. Dit kan vervolgens weer leiden tot het verlaten van het leefgebied of bijvoorbeeld een afname van het reproductieproces. In bepaalde gevallen kan ook gewenning optreden, in het bijzonder bij continu geluid. Voor zeezoogdieren en vogels is in bepaalde gevallen deze dosis-effect relatie goed gekwantificeerd.

Bijlage Maatregelen

Wanneer blijkt dat er schadelijke effecten te verwachten zijn op beschermde plant- en diersoorten, dan is het zaak dat een initiatiefnemer zijn initiatief zodanig aanpast dat er geen sprake meer is van schadelijke effecten. Als dat niet mogelijk is geven onderstaande maatregelen indicaties wat mogelijk is om deze effecten te voorkomen of te verminderen. Het betreft telkens generieke maatregelen, daar vaak meer informatie nodig is over de betreffende activiteit en over het voorkomen van beschermde soorten in het plangebied.

Bever Soortenstandaard

Werkzaamheden faseren in ruimte en tijd

Deze maatregel houdt in dat een deel (minimaal 33 % en zelfs minimaal 66% als de werkzaamheden dicht (20 - 50 mtr) bij de burcht plaatsvinden) van het leefgebied van de bevers in stand blijft (cq ongestoord blijft) door in ieder geval tijdelijk in dat deel geen werkzaamheden uit te voeren. De maatregel moet ervoor zorgen dat tijdens en ook na de werkzaamheden voldoende bevers in het gebied aanwezig blijven en dat voor voldoende dieren leefgebied geschikt blijft. De zonering in plaats of fasering in tijd moet vastgelegd worden in een werkplan dat mede door een deskundige op het gebied van bevers is opgesteld. In sommige delen van het oorspronkelijke leefgebied zal het aantal bevers als gevolg van de werkzaamheden afnemen. Vanuit de delen van het leefgebied die in ieder geval tijdelijk gespaard blijven, zal de groep bevers zich weer kunnen herstellen.

Bij de werkzaamheden dient met name het waterdeel en de natte oever rondom de burcht zoveel mogelijk ontzien te worden en mogen takken en stammen niet worden afgevoerd.

- Dicht bij de burcht (tot 20 meter): dienen helemaal geen werkzaamheden te worden uitgevoerd.
- In de zone tussen 20 en 50 meter van een burcht mogen slechts van september tot april op één derde deel van deze zone werkzaamheden worden uitgevoerd.
- In de zone tussen 50 en 100 meter van een burcht mogen slechts van september tot april op twee derde deel van de zone werkzaamheden worden uitgevoerd.

Werkzaamheden moeten zo geleidelijk mogelijk worden opgebouwd zodat de bever hieraan kan wennen.

Werkzaamheden buiten de kwetsbare periode

Bij de planning van de werkzaamheden moet rekening gehouden worden met de seizoenactiviteiten van de bever, om verstoring in de meest kwetsbare perioden te voorkomen. Als uit onderzoek blijkt dat er bevers in het plangebied aanwezig zijn, moet in ieder geval worden voorkomen dat de voortplantingsplaatsen en de winterrustplaatsen worden verstoord. Verstoring kan voorkomen worden door buiten deze kwetsbare perioden te werken. Er dienen geen werkzaamheden plaats te vinden:

- tot 100 meter van een burcht van mei tot en met augustus;
- in een zone van 100 tot 200 meter van een burcht/hol van mei tot en met augustus geen werkzaamheden tussen 19.00 tot 06.00 (of een ander dagdeel waarop geen werkzaamheden plaatsvinden);
- wanneer er ijs op het water ligt en bij laag water als ingang burcht droogvalt.

Deze perioden kunnen eerder beginnen of later eindigen, afhankelijk van de lokale klimatologische en meteorologische omstandigheden voorafgaand of tijdens de werkzaamheden. Een deskundige op het gebied van bevers moet aangeven of de activiteiten of werkzaamheden plaats kunnen vinden.

Kwaliteitsverbetering bestaand leefgebied

Onderdelen van het plangebied kunnen worden verbeterd wanneer niet alle onderdelen optimaal functioneren als leefgebied voor bevers. Het doel van het verbeteren van leefgebied is dat het gebied tijdens en na de versturende werkzaamheden ongeveer evenveel of meer bevers kan herbergen dan daarvoor. Het verbeteren van leefgebied kan door:

- vervangen van beschoeide oevers door natuurvriendelijke oevers aan te leggen of door regelmatig uittreedplaatsen te realiseren;

- Voor de bever geschikte bomen en struiken laten groeien op natuurlijke moeras- en oeverbegroeiing in een zone van 10 – 30 meter breed zodat er voldoende voedsel is;
- het creëren van vergraafbare steile oevers, die onder water steil blijven doorlopen langs water van minimaal 100 centimeter diepte, waar bevers een plek vinden om een burcht of en hol te graven; (schier)eilandsituaties en kruisingen van waterwegen hebben daarbij de voorkeur;
- uitrasteren van de oeverzone waar de burchten en hollen zich bevinden om honden te weren en om begrazing tegen te gaan;
- aanleggen van faunavoorzieningen onder aanwezige wegen, bijvoorbeeld in de vorm van duikers van minimaal 50 centimeter doorsnede of bruggen, inclusief geleidende rasters (NB gebruik grotere diameters bij langere duikers).

Exemplaren verjagen of wegvangen

Bevers kunnen gestimuleerd worden zich te verplaatsen naar een nabijgelegen geschikt leefgebied (met daarop een alternatieve burcht) of naar delen van het leefgebied die niet door geplande werkzaamheden worden beïnvloed. Bij voorkeur gesitueerd op een eiland, schiereiland of kruispunt van vaarwegen. Het doel van de maatregel is te voorkomen dat de grootte van de populatie bevers kleiner wordt als gevolg van de versturende werkzaamheden. Voorafgaand aan de concrete werkzaamheden moet het gebied geleidelijk ongeschikt gemaakt worden voor bevers door bijvoorbeeld:

- in één richting werken waarbij vluchtwegen open blijven;
- bevers ontmoedigen gebruik te maken van hun burcht door de ingang herhaaldelijk voor driekwart te versperren met boomstammetjes of grond. De burcht moet blijvend worden geïnspecteerd om vast te stellen of deze definitief is verlaten totdat er minimaal twee weken geen graaf- of vraatactiviteiten zijn gesignaleerd.

Nadat de bevers vertrokken zijn moet voorkomen worden dat de bevers terugkeren. Het wegvangen van bevers mag alleen bij zwaarwegende omstandigheden.

Deze maatregelen mogen alleen genomen worden in specifieke situaties, bijvoorbeeld bij graafschade aan dijken en waterkeringen. Hiervoor is altijd een ontheffing nodig en er moet door een deskundige op het gebied van bevers een onderbouwd verplaatsingsplan worden opgesteld.

Inschakelen van een soortdeskundige